

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného **P., s. r. o., so sídlom v B.**, IČO: X., zast. **F. P., s. r. o., so sídlom M.**, proti povinnému **J. S., bytom L., o vymoženie 1 203,15 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12Er969/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júna 2012, č. k. 2CoE231/2012-34, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného **o d m i e t a .**

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a .**

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Lučenec napadnutým uznesením vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR 04245/08 zo dňa 22. 05. 2008, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd, zriadený zriaďovateľom S., a. s., so sídlom K., IČO: X. na základe zmluvy o úvere č. 6461562 zo dňa 07. 08. 2007, uzavretej medzi oprávneným a povinným, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej aj „všeobecné podmienky“). Uvedené všeobecné podmienky v bode 17 stanovujú, že všetky spory medzi zmluvnými stranami, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným spoločnosťou S., a. s., so sídlom K., alebo pred všeobecným súdom, pričom právo výberu má žalujúca zmluvná strana.

Z povahy zmluvných strán (podnikateľ vs. fyzická osoba nepodnikateľ), predmetu podnikateľskej činnosti oprávneného a v konečnom dôsledku aj obsahu zmluvy je zrejmé, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, a teda o vzťah medzi spotrebiteľom na jednej strane a dodávateľom na strane druhej v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

Rozhodcovská doložka v zmluve o úvere nie je dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do všeobecných podmienok, ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Zo spôsobu, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, vyplýva, že rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy. Vychádzajúc však z povahy samotnej zmluvy o úvere je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským súdom alebo všeobecným súdom bude takmer vždy veriteľ, nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane v súvislosti s mierou povinností dlžníka, zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto zmluvnom vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany dlžníka. Vychádzajúc z uvedených ustanovení je zrejmé, že veriteľ od počiatku sledoval takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou (napriek jej formálnemu zneniu) reálne dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ v takejto situácii vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania, ako aj na svoje majetkové a zárobné pomery nemá právo relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania pred rozhodcovským súdom alebo všeobecným súdom. V konečnom dôsledku k takémuto závažnému narušeniu rovnováhy v rozpore s úmyslom vyjadreným v smernici dochádza už aj samotnou skutočnosťou, že spotrebiteľovi nie je zo zákona daná možnosť v prípade podania žaloby voči nemu na rozhodcovskom súde (nachádzajúcom sa okrem toho v značnej vzdialenosti od bydliska odporcu), domáhať sa možnosti uskutočniť konanie na súde v mieste jeho bydliska, ako je to prirodzené v občianskom súdnom konaní. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (či už z nevedomosti alebo nemožnosti vplývať na obsah zmluvy), čo je v demokratickom zriadení a v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom.

Na základe vyššie uvedených skutočností okresný súd dospel k názoru, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzavretia neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou podľa ust. § 53 ods. 4 OZ, účinného v čase uzavretia zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa preto uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok, vydaný v takomto konaní, nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Podľa judikatúry ESD je povinnosťou členských štátov a ich orgánov zabezpečiť, aby nekalé podmienky v zmluvách nezaväzovali spotrebiteľov a prihliadajúc ex offo k ich neplatnosti dosiahnuť odradzujúci účinok, prispievajúci k ukončeniu ich používania zo strany predajcov alebo dodávateľov. Na základe uvedeného okresný súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku, brániacu vykonaniu exekúcie, preto podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zároveň ju zastavil.

O trovách konania okresný súd nerozhodol s odôvodnením, že o nich rozhodne osobitným uznesením.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, rozhodol uznesením č. k. 2CoE/231/2012-34 z 21. júna 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správne, pretože sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu. Na odôvodnenie uviedol, že exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného S., a. s., B., pod sp. zn. SR 04245/08 zo dňa 22. 05. 2008, vydaný rozhodcom JUDr. Michalom Rašlom, na základe rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v Zmluve o úvere zo 7. augusta 2007, uzavretej medzi oprávneným a povinným, ktorej súčasťou sa stali všeobecné podmienky. V bode 17. týchto všeobecných podmienok bola rozhodcovská doložka uzavretá v znení, že „Všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a/ pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou S., a. s., B., (ďalej len „rozhodcovský súd“), ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútroštátnych predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, b/ pred príslušným súdom SR, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zák. č. 99/1963 Zb.). Zmluvné strany sa dohodli, že ak ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek

sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvážajúcu podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu“.

Exekučný súd je povinný v každom štádiu vedenia exekúcie dôsledne skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady na vedenie exekúcie. Predovšetkým je povinný skúmať, či podklad, na základe ktorého súdny exekútor vedie exekúciu, je spôsobilým exekučným titulom podľa ust. § 41 Exekučného poriadku. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí exekučný súd na zistenie tejto nezákonnosti adekvátne procesné zareagovať (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 164/1996).

K námietke odvolateľa, že exekučný súd predmetnú zmluvu nesprávne posúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, odvolací súd poukázal na ust. § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZOS“), podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzatvorené podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Odvolací súd plne súhlasil s prvostupňovým súdom, že povinný vykazuje znaky spotrebiteľa. Okresný súd na predmetnú zmluvu preto správne aplikoval ustanovenia OZ, týkajúce sa úpravy neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Keďže spotrebiteľské zmluvy sú upravené v OZ, bolo potrebné aj na zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka v zmysle ust. § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka aplikovať úpravu obsiahnutú v OZ.

Odvolací súd poukázal aj na rozhodnutie, ku ktorému dospel Súdny dvor Európskej únie pri výklade Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých praktikách v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“) vo veci C-40/08 a to, že smernica sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami, potrebnými na tento účel,

preskúmať ex offio nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve, uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

K námietke odvolateľa, že súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci, odvolací súd uviedol, že rozhodcovský rozsudok má podľa ust. § 35 zákona č. 244/2002Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZRK“) pre účastníkov účinky ako právoplatný rozsudok. Podľa ZRK to platí pre rozhodnutia vydané rozhodcovským súdom v konaní podľa ZRK. Rozhodcovskému súdu jeho kompetencia rozhodovať majetkové spory neplynie priamo zo zákona, ale rozhodcovský súd ju získa až na základe dohody medzi účastníkmi sporu v rozhodcovskej zmluve. Z tohto dôvodu je pre posúdenie, či súdu bol alebo nebol predložený exekučný titul, nevyhnutnou súčasťou prieskumu zisťovanie, či bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe rozhodcovskej zmluvy dohodnutej či už vo forme osobitnej zmluvy alebo doložky k inej zmluve. Pokiaľ rozhodcovská zmluva trpí absolútnou neplatnosťou, ide o právny úkon, ktorý neexistuje a pokiaľ bol vydaný na základe takéhoto právneho úkonu rozhodcovský rozsudok, tento trpí neúčinnosťou, nakoľko rozhodcovskému súdu chýbala právomoc na vydanie rozhodnutia. Rozhodcovskú doložku, koncipovanú v znení, ako vyplýva z bodu 17 všeobecných podmienok (ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere), okresný súd správne právne posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve. Podstatnou skutočnosťou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom individuálne dohodnutá, čo vyplýva z jej zaradenia do všeobecných podmienok vopred pripravenej zmluvy a celkom zjavne tak nemal spotrebiteľ reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Podľa názoru odvolacieho súdu, už samotná forma, v akej sú zmluvné dojednania napísané – drobným, ťažko čitateľným, resp. takmer nečitateľným husto popísaným písmom – sama osebe podstatne sťažuje reálne oboznámenie sa spotrebiteľa s obsahom dojednaní v takomto texte obsiahnutých. Takto vnútená podmienka, ktorá sa netýka priamo predmetu zmluvy, ktorá zvyšuje nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom, je neprijateľnou podmienkou podľa ust. § 53 ods. 1 OZ, a teda absolútne neplatným právnym úkonom. Rozhodcovská zmluva bola

spotrebiteľovi vnútená tak, že ako doložka bola zapracovaná do všeobecných podmienok na zadnej strane formulára zmluvy. Spotrebiteľ, ak chcel od dodávateľa získať predmet zmluvy, kvôli ktorému zmluvu uzavrel, nemal inú možnosť, než túto podmienku prijať. Nemohol ovplyvniť výber rozhodcov, resp. rozhodcovského súdu uvedených v predtlačí zmluvy. Už táto skutočnosť podstatne zvyšuje nerovnováhu vo vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, pričom rozhodcovské konanie je založené práve na tom, že zmluvné strany sa spoločne dohodnú na výbere osôb (súdu), ktorých objektívnosti a úsudku dôverujú. Naopak, ak dodávateľ vnucuje rozhodovanie sporu jednostranne určeným rozhodcovským súdom tak, ako to vyplýva z formulára predtlačie predmetnej úverovej zmluvy svojim spotrebiteľom, tým spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzájomných vzťahoch medzi ním a konkrétnym spotrebiteľom. Spotrebiteľovi bol tak vnútený spôsob rozhodovania budúcich sporov, ako aj subjekt, ktorému má byť táto kompetencia zverená a ktorý je súkromnou osobou, a to bez toho, aby mal spotrebiteľ možnosť akejkol'vek úpravy či zmeny. Okresný súd preto správne vyhodnotil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú podmienku podľa ust. § 53 ods. 1 OZ, pričom neprijateľné podmienky sú neplatné podľa ust. § 53 ods. 4 OZ, účinného v čase uzavretia zmluvy.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal aj na odôvodnenie uznesenia Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 55/2011 z 24. februára 2011, v ktorom ústavný súd zaujal stanovisko k otázke právomoci exekučného súdu preskúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozhodcovského nálezu), ako aj k postupu exekučného súdu v prípade, že rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc z neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve.

K ďalšej námietke odvolateľa, a to že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odvolací súd poukázal na ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu, na ustanovenie ktoré správne poukázal aj okresný súd vo svojom rozhodnutí. V danom prípade návrh na začatie konania nebol potrebný, nakoľko súd konal ex offo bez návrhu tak, ako mu to umožňuje zákon.

Tvrdenie odvolateľa, že v predmetnej zmluve o úvere nemusela byť ako podstatná náležitosť dohodnutá ročná percentuálna miera nákladov tak, ako to nesprávne uvádza v odôvodnení prvostupňový súd a taktiež tvrdenie odvolateľa o nesprávnom posúdení neprimeranosti úrokov z omeškania, odvolací súd považoval za irelevantné, nakoľko takéto

tvrdenia odôvodnenie napadnutého uznesenia prvostupňového súdu neobsahuje. Na záver odvolací súd uviedol, že ďalšie odvolacie námietky oprávneného nemali takú povahu, že by boli spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia, preto sa nimi odvolací súd podrobnejšie nezaoberal.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd uznesenie súdu prvého aj druhého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podanie dovolania odôvodnil tým, že:

„a) súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. a/ O. s. p.);

b) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. d/ O. s. p.);

c) nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. e/ O. s. p.);

d) súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. f/ O. s. p.);

e) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.);

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).“

Skutočnosť, že dovolanie podal bez bližšej špecifikácie dovolacích dôvodov oprávnený zdôvodnil krátkosťou času a hrozbou uplynutia lehoty na podanie dovolania, ktorej zmeškanie nemožno odpustiť. Poukázal na to, že jednotlivé dôvody podrobne rozvinul už v odvolaní, a preto nepovažuje za potrebné ich duplikovať. Napriek uvedenému konštatovaniu oprávnený následne doplnil dovolanie podaním, v ktorom odvolaciemu súdu vytýkal predovšetkým to, že v rámci právneho posúdenia veci, sa odvolával na nekonkrétne ustanovenia smernice a vnútroštátnych právnych noriem, v dôsledku čoho takéto právne posúdenie trpí vadami nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a porušuje právo účastníka konania

na súdnu ochranu podľa článku 46 odseku 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“).

Ďalej dovolateľ polemizoval so závermi odvolacieho súdu, že „dohodnutá rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, že žaloby, ktorých cieľom je uspokojenie nárokov z úverových zmlúv, podáva v zásade len veriteľ z úverového vzťahu na ním zvolený rozhodcovský súd, že rozhodcovská doložka nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná, čo vyplýva z formulárovej zmluvy, ktorej je súčasťou, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, a preto povinný ako dlžník nemohol jej obsah ovplyvniť, keďže mohol len záväzok z úverovej zmluvy ako celok prijať alebo odmietnuť a že spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov, ktoré uzavretie rozhodcovskej doložky v takomto znení spôsobí, a preto od neho nemožno vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a jeho vyjednávaciu silu spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu.“

Vyššie uvedené závery odvolacieho súdu oprávnený označil za nedostatočne zdôvodnené a ničím nepreukázané domnienky súdu. Poukazoval na to, že obchodné vzťahy medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi v rôznych sektoroch služieb poskytovaných obyvateľstvu (bankovníctvo, poisťovníctvo, telekomunikácie, energetika) sú založené na formulárových zmluvách, ktorých obsah spotrebiteľa zásadne nie sú schopní zmeniť. Argument, že akákoľvek individuálne nedojednaná zmluvná podmienka je neplatná, je podľa dovolateľa absurdný a nemá oporu ani v ust. § 53 OZ a ani v smernici. Druhá veta ust. § 53 ods. 1 OZ sama osebe nezakladá neprijateľnú zmluvnú podmienku, len konštatuje, že podmienky individuálne dojednané, sú prijateľné. Rozhodujúca je prvá veta ust. § 53 ods. 1 OZ, na základe ktorej musí súd jednoznačne preukázať, čo konkrétne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Jediné tvrdenie, na základe ktorého odvolací súd posúdil uvedenú zmluvnú podmienku ako neprijateľnú, je to, že „spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov, ktoré uzavretie rozhodcovskej doložky v takomto znení spôsobí, a preto od neho nemožno vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a jeho vyjednávaciu silu spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu“. Podľa dovolateľa to však vedie k záveru, že rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách sú vylúčené a akékoľvek spory vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv musia vždy rozhodovať len všeobecné sudy.

Súdom zúčastneným na rozhodovaní dovolateľ ďalej vytýkal to, že sa nevysporiadali s judikatúrou Súdneho dvora ES a nezdôvodnili, prečo priamo aplikovali ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách napriek transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Poukázal tiež na nesprávny slovenský preklad ustanovenia písmena q/ ods. 1 prílohy smernice v porovnaní s inými jazykovými verziami (anglickou, českou, poľskou, nemeckou a francúzskou) a výkladové pravidlá, vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora ES. Podľa týchto výkladových pravidiel je potrebné text únievého predpisu skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách s tým, že pokiaľ je výklad určitého ustanovenia v jednotlivých jazykových verziách odlišný, musí byť toto ustanovenie vykladané podľa všeobecného významu a cieľa právnej úpravy, ktorého je súčasťou. Podľa dovolateľa, z porovnania všetkých jazykových verzií ustanovenia písmena q/ ods. 1 prílohy smernice vyplýva, že len taká rozhodcovská doložka je neprijateľná, ktorá kumulatívne alebo jednotlivo a/ neposkytuje spotrebiteľovi právo, alebo mu bráni v uplatňovaní práva podať žalobu na všeobecný súd, b/ neposkytuje spotrebiteľovi právo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, c/ vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory arbitrážou, ktorá nie je upravená právnymi predpismi, d/ nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá spotrebiteľovi povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane. Na rozdiel od doslovného slovenského znenia, podľa ktorého sa javí, ako keby sa atribút „neupravenosti právnymi predpismi“ vzťahoval k sporom, tak z ostatných jazykových verzií je zrejmé, že spotrebiteľská zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia pravdepodobne nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo. To však nie je prípad rozhodcovského konania podľa ZRK. Takéto rozhodcovské konanie je upravené právnymi predpismi a v zmysle ust. § 31 ods. ZRK sa v ňom rozhoduje podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

Oprávnený tiež navrhol prerušiť dovolacie konanie podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243c O. s. p. a na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť Súdnemu dvoru ES nasledovné prejudiciálne otázky :

1. Má sa ustanovenie písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv

na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov v prípade, ak je rozhodcovská doložka individuálne dojednaná?

2. V prípade zápornej odpovede Súdneho dvora na prvú otázku, je možné ustanovenie písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že mu neodporuje uzatvorenie takej rozhodcovskej doložky, ktorá ustanovuje, že „všetky spory vzniknuté zo zmluvy (vrátane sporov o platnosť, výklad alebo zrušenie) budú riešené a/ pred stálym rozhodcovským súdom, ktorý vykonáva svoju činnosť na základe zákona a voči jeho rozhodnutiu možno podať žalobu o zrušenie všeobecnému súdu podľa zákona, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, alebo b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde s tým, že ak ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciu podmienku rozhodcovskej doložky, čo však neplatí, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu?
3. Je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ také rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré aplikujúc vnútroštátne procesné aj hmotnoprávne ustanovenia s odkazom na smernicu 93/13/EHS, zabráni vymožitelnosti reálnej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?

Návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. dovolateľ odôvodnil tým, že Súdnemu dvoru ES by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie, týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníci konania boli zbavení právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho výkladu únieového práva a následnej aplikácie vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky.

Povinný sa k dovolaniu oprávneného písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie (ust. § 241 ods. 1 O. s. p.),

bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods.3 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Prípustnosť dovolania podľa ust. § 239 O. s. p. v preskúmvanej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru ES (ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania oprávneného by tak prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, taxatívne vymenovaných v ust. § 237 O. s. p. Podľa citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je relevantný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto zákonom ustanovení, keďže rozhodujúcou skutočnosťou je len zistenie súdu, že k takejto procesnej vade skutočne aj došlo.

Dovolateľ v podanom dovolaní tvrdil procesné vady konania podľa ust. § 237 písm. a/, d/, e/, f/ O. s. p. Tieto však nijakým spôsobom nešpecifikoval, teda neuviedol konkrétne okolnosti, z ktorých usudzuje, že určitá vada konania je daná. Neurobil tak ani v doplnení

dovolania, v ktorom sa prevažná časť jeho argumentácie týkala nesprávneho právneho posúdenia veci prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal skúmaním prípustnosti dovolania aj podľa ust. § 237 O. s. p., keďže z ust. § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p. vyplýva pre dovolací súd povinnosť vždy prihliadnuť aj na prípadnú procesnú vadu uvedenú v ust. § 237 O. s. p., a to bez ohľadu na to, či účastník podávajúcí dovolanie, výskyt takej vady namietal alebo nenamietal.

Dovolateľ v dovolaní namietal vadu podľa ust. § 237 písm. a/ O. s. p., t. j. že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Podľa ust. § 7 ods. 1 O. s. p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy (okrem iného) preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O. s. p.).

Nedostatok právomoci súdu je neodstrániteľnou podmienkou konania, ktorá má za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľ vyčíta súdom, že v rozpore so zákonom preskúmali rozhodcovský rozsudok po vecnej stránke, na čo nemali právomoc a že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Ide tak o námietku, ktorú dovolateľ uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti záverov súdov oboch stupňov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých konajúce súdy založili svoje rozhodnutia.

V preskúmvanej veci napadnuté rozhodnutia boli vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona, napr. z ust. § 29, § 44

ods. 1 a ďalších Exekučného poriadku. Je preto nepochybné, že súdy rozhodovali v exekučnej veci, ktorá patrí do ich právomoci. Námietať dovolateľa o existencii vady konania podľa ust. § 237 písm. a/ O. s. p. preto nie je dôvodná.

Dovolateľ prípustnosť dovolania ďalej vyvodzoval z ust. § 237 písm. d/ O. s. p., keď poukázal na prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa ust. § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci svojou povahou patrí k procesným podmienkam a jej zistenie v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, ak určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právní

nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci exekúcie oprávneného P., s. r. o., s o sídlom v B., proti povinnej J. S., o vymoženie sumy 1 203,15 Eur s príslušenstvom, na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR 04245/08 z 22. mája 2008, vydaného Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným zriaďovateľom S., a. s., vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12Er/969/2008, nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím, ktorým sa exekučné konanie končí a vydaním takéhoto rozhodnutia nejde o prekážku veci rozsúdenej. Ako je z vyššie uvedeného zrejmé, v predmetnej exekučnej veci nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté a vo veci nepredchádzalo žiadne iné konanie. Súd je povinný skúmať exekučný titul v rovnakom rozsahu počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľom vytýkaná vada konanie nezaťažila.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p., pretože sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ust. § 81 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

V predmetnej veci exekučný súd nezačal konať svojvoľne, sám od seba, ale na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda návrh na začatie konania bol podaný. Exekučný súd v predmetnej veci následne exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Podľa ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku súd exekúciu zastaví na návrh alebo aj bez návrhu. Súd v predmetnej veci postupoval aj podľa ust. § 45 ods. 2 ZRK. V zmysle tohto ustanovenia exekučný súd

môže exekučné konanie zastaviť aj bez návrhu (ex offio), ak zistí nedostatky uvedené v ust. § 45 ods. 1 písm. b/ a c/ ZRK. Z obsahu tejto námietky vyplýva, že dovolateľ napáda vecnú správnosť právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých založili svoje rozhodnutia. Námietka dovolateľa o existencii vady uvedenej v ust. § 237 písm. e/ O. s. p. nie je preto opodstatnená.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov tiež postihnuté vadou podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. O takú vadu ide vtedy, ak sa postupom súdu účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom, čím sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolateľ v doplnení dovolania uplatnil viacero výhrad voči právnomu posúdeniu veci súdmi, poukázal na nesprávnu aplikáciu a interpretáciu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, nedostatočnú odôvodnenosť, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť záverov odvolacieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva, ako účastníka konania, na súdnu ochranu podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR. Zo skutočnosti, že súdy oboch stupňov nesprávne právne posúdili rozhodcovskú doložku, ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, a teda od počiatku neplatnú zmluvnú podmienku podľa ust. § 53 ods. 4 OZ, účinného v čase uzavretia zmluvy, dovolateľ vyvodil, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože súdy mu odňali právo na výkon vykonateľného rozhodnutia – rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR 4029/07 z 25. júna 2007.

Podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR a článku 36 odseku 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Súd tiež nemusí dať odpoveď na všetky otázky, nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozhodnutie opravného (odvolacieho) súdu (ust. § 211 O. s. p.). Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd posudzoval iba v súvislosti so zisťovaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ust. § 237 písm. f/ O. s. p., teda či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému, ako účastníkovi konania, odňatá možnosť konať pred súdom.

V predmetnej veci okresný súd, ako súd exekučný, na základe žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 4029/07 z 25. júna 2007 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti z citovaného rozhodcovského rozsudku. Následne exekučný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekučné konanie zastavil (ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 ZRK). Podľa názoru dovolacieho súdu, tak súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, podmienky na zastavenie exekúcie posúdili správne. Je potrebné tiež uviesť, že v predmetnej veci nemalo byť vydané ani poverenie pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd nielen oprávnený, ale zároveň aj povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej a platnej rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky dohodnutej v spotrebiteľskej veci (t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom, ako aj z ustanovenia § 45 ods. 1 a 2 ZRK, t. j. oprávnenie posúdiť, či plnenie, na ktoré rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka konania, nie je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo neodporuje dobrým mravom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré tvoria samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že vyššie uvedené závery vyplývajú z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. 6 Cdo 105/2011 z 10. októbra 2012).

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou alebo platnosťou rozhodcovskej zmluvy nebránia ani ustanovenia ZRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľia. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania (tzv. nespotebiteľov) znamená stratu možnosti skúmať

a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci, tak v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 230/2011 z 18. septembra 2012.

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej, ako spotrebiteľa. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinnou vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, vrátane rozhodcovskej doložky upravenej v bode 17 týchto podmienok. Dovolací súd sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že k vade konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. nedošlo, t. j. oprávnenému nebola postupom súdu prvého stupňa a ani odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Za nedôvodnú považoval dovolací súd aj námietku dovolateľa, týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu.

Podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca

(žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa ust. § 167 ods. 2 O. s. p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR zahŕňa aj právo účastníkov konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Tomuto právu účastníkov konania korešponduje povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Zákonnú úpravu tejto povinnosti súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2.

Ústavný súd SR sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť rozhodnutie vyjadril vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých uviedol, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 358/09 Ústavný súd SR konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rovnako ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany dal súd podrobnú odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. platí aj v odvolacom konaní (ust. § 211 ods. 2 O. s. p.) Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 78/05 uviedol, že odôvodnenie súdneho

rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ako aj ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR.

Okresný súd (ako súd prvého stupňa) v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou osobou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Okresný súd zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia záver o tom, prečo rozhodcovskú doložku, dojednanú v zmluve o úvere považoval za neprijateľnú podmienku, ktorá bola od počiatku neplatná podľa ust. § 53 ods. 4 OZ, účinného v čase uzavretia zmluvy, z dôvodu ktorého sa rozhodcovské konanie uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok, vydaný v takomto konaní, preto nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Okresný súd tento titul považoval za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vykonaniu exekúcie, z dôvodu ktorého exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku vyhlásil za neprípustnú a zároveň ju zastavil.

Krajský súd (ako súd odvolací) odôvodnil rozhodnutie v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p., keď skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa s doplnením ďalších dôvodov, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávneného, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo bolo nutné pristúpiť k vyhláseniu exekúcie za neprípustnú a k zastaveniu exekučného konania podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného oprávneného neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa náležitosti zákonného rozhodnutia podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno

považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek dovolateľa.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa názoru dovolacieho súdu, skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v posudzovanom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 6 odsekom 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článkom 46 odsekom 1 Ústavy SR, pretože odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok spĺňa požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), je potrebné uviesť, že ide o dovolací dôvod, ktorý sám o sebe prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (ust. § 236 a nasl. O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Uvedený záver platí aj pre dovoláciu námietku, obsahom ktorej je výskyt tzv. inej vady v konaní pred odvolacím súdom, odlišnej od väd taxatívne uvedených v ust. § 237 O. s. p., o ktorej dovolateľ tvrdí, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Keďže dovolanie oprávneného nie je procesne prípustné, dovolací súd nebol oprávnený pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a ani skúmať, či odvolací súd svoje konanie nezaťažil tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania v prejednávanej veci nemožno vyvodiť z ust. § 239 O. s. p. a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania podľa ust. § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol dovolanie oprávneného, pretože

dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný.

Dovolateľ v podanom dovolaní zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s ust. § 243c O. s. p. prerušil konanie v predmetnej dovolacej exekučnej veci a požiadal Súdny dvor ES o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy, a to o výklad ustanovenia písmena q/ odseku 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pričom v dovolaní uviedol tri konkrétne predbežné otázky, ktoré navrhol predložiť Súdnemu dvoru ES.

Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný článok 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) ustanovuje, že Súdny dvor ES má právomoc vydať predbežný nálež o otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Napriek zneniu ustanovenia § 36 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekučné konanie nemožno prerušiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak, dovolací súd zastáva názor, že ustanovenie 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. je aplikovateľné aj v exekučnom konaní, pretože povinnosť vnútroštátneho súdu prerušiť konanie na účely iniciovania konania o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom ES, vyplýva z noriem primárneho únieového práva (pôvodne čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, po premenovaní čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie), ktoré podľa čl. 7 Ústavy SR a aj v zmysle judikatúry Súdneho dvora ES (napr. rozsudok vo veci Simmenthal, č. 106/77) majú prednosť pred vnútroštátnymi právnymi normami.

Vnútroštátny súd však nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a predloženie veci Súdnemu dvoru ES na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke, resp. viacerých predbežných otázkach. Túto povinnosť má len vtedy, ak dospel k záveru, že požiada Súdny dvor ES o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať **výklad komunitárneho práva**, ktorý je rozhodujúci pre riešenie konkrétnej právnej veci. Účelom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad

komunitárneho práva, avšak nie rozhodnúť o konkrétnych skutkových alebo právnych okolnostiach určitého sporu, ktorý nemá komunitárnu relevanciu a je prejednávaný vnútroštátnym súdom.

V predmetnej exekučnej veci oprávnený spochybňoval, či exekučný súd je oprávnený skúmať platnosť rozhodcovskej doložky, uzavretej medzi účastníkmi zmluvy a či predmetná rozhodcovská doložka je neprijateľnou podmienkou. Posúdenie predmetnej námietky oprávneného a jej vyriešenie patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu, bez potreby výkladu a prejudiciálneho rozhodnutia zo strany Súdneho dvora ES. Z obsahu spisu vyplýva, že vnútroštátne súdy priamo neaplikovali normy komunitárneho práva, keďže na predmetnú vec sa vzťahujú právne normy platné na území Slovenskej republiky, do ktorých bol transponovaný obsah príslušných právnych noriem Európskej únie. Otázka výkladu, resp. vymedzenia hraníc aplikácie komunitárneho práva nebola pre riešenie predmetného prípadu kľúčová, resp. rozhodná vzhľadom na dostatočnú právnu úpravu predmetnej problematiky v právnom poriadku Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, keďže k rovnakým záverom v otázke prerušenia konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v iných exekučných veciach, napr. sp. zn. 3 Cdo 108/2012, 3 Cdo 33/2012 a 3 Cdo 118/2012.

Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, tak prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu v takom prípade nezakladá procesnú vadu konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej exekučnej veci nie je daný dôvod na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s ust. § 243c O. s. p., preto návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešnému povinnému (ust. § 243b ods. 5 a § 243c v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže však povinnému v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu ich náhradu nepriznal.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. marca 2013

JUDr. Štefan Šatka, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová